

IS toont wel/niet het ware gezicht van de islam

Ja, betoogt **Hans Jansen**. Want IS brengt de sharia in praktijk.

Europeanen en Amerikanen zijn er aan gewend dat de Bijbel in godsdienstige zaken de hoogste autoriteit is. Maar is de Bijbel dat wel? In de praktijk is niet de Bijbel maar de uitleg van de Bijbel de hoogste autoriteit. Welke eisen, bijvoorbeeld, een kerkgenootschap stelt aan het gedrag van de gemeenteleden, is voor een buitenstaander immers niet te ontdekken door louter Bijbelstudie. Daarvoor zul je niet de Bijbel maar de door dat kerkgenootschap uitgegeven documenten moeten bestuderen.

De inhoud van die documenten baseert zich naar beste weten op de Bijbel, maar uit het feit dat er verschillende kerkgenootschappen bestaan, blijkt wel dat het niet de Bijbel zelf maar de interpretatie van de Bijbel is die bepaalt wat er binnen een kerkgenootschap geloofd en gedaan wordt.

In de islam is de situatie niet erg anders. De koran is het woord van God, en wat moslims geloven en doen, wordt bepaald door de manier waarop de koran door de geestelijkheid wordt uitgelegd. Naast de koran bestaat er een islamitische gedragsleer die is vastgelegd in de handboeken van de sharia, waarvan er overal ter wereld regelmatig nieuwe edities en bewerkingen verschijnen. De theorie van de islam stelt dat de regels die de sharia oplegt, niet alleen afgeleid zijn van de koran, maar ook van het voorbeeld van Mohammed, van de logische bewerking van dit materiaal („als je geen wijn mag drinken, dan ook geen sherry”) en vooral: van de overeenstemming, de consensus, van de geestelijkheid.

Mohammed zou immers gezegd hebben: ‘Niet zal mijn gemeente overeenstemmen in een dwaling’. Met andere woorden, als alle moslims het erover eens zijn dat een regel deel uitmaakt van de sharia, dan is dat ook zo. Dan heeft verdere uitlegacrobatiek geen zin meer. De sharia wordt beschouwd als de wil van God, en geestelijken zijn op aarde om mensen er toe over te halen de sharia, Gods wil, toe te passen.

Dagelijks brood

Neem steniging voor overspel. De koran schrijft die straf niet voor. De sharia wel, en daarover bestaat overeenstemming onder de uitleggers. Ook van Mohammed is bekend dat hij overspeligen liet stenigen. Dus, leert de islam, is steniging in overeenstemming met de wil van God, anders zouden de moslims het er nooit over eens zijn geworden. Die overeenstemming van de gelovigen is een even gezaghebbende bron als de koran.

De beroemde islamoloog Christiaan Snouck Hurgronje leerde zijn leerlingen dat de sharia het dagelijks brood van de islam is. Het is moeilijk de invloed van de sharia te meten, maar elke maatschappij waar moslims leven staat in meerdere of mindere mate onder de invloed van de sharia. De sharia beveelt moslims dingen te doen die door de wetten van Europa en Amerika strafbaar zijn gesteld. De sharia leert dat een moslim die beweert dat de gedragingen die de sharia oplegt, niet verplicht zijn, uittreding uit de islam heeft gepleegd en de doodstraf dient te krijgen.

De sharia leert dat moslims de plicht hebben, oorlog te voeren tegen wie geen moslim is. Ook als zo’n oorlog eindigt met een vredesverdrag, blijft de plicht bestaan om oorlog te voeren, de befaamde plicht tot jihad.

Een behoorlijk percentage moslims is bereid de wapenen op te nemen om de jihad-plichten van de sharia te vervullen. Islamitische geestelijken discussiëren over de vraag onder welke omstandigheden moslims gehouden zijn zich van die plicht te kwijten, met andere woorden: over de vraag wanneer het vermoorden, kidnappen, beroven of verkrachten van wie geen moslim is, is toegestaan. Nooit wordt er over gediscussieerd of het nu niet eens uit moet zijn met het gebruik van geweld ter bevordering van de onderwerping aan de islam.

Wrevel

Er is geen enkele handeling ooit door IS of Boko Haram verricht die niet in overeenstemming is met de sharia. De sharia heeft zoals elk rechtssysteem wel rafelrandjes waar onzekerheid of meningsverschil over bestaat. Maar over kwesties die de behandeling van de ongelovigen betreffen, bestaat overeenstemming. Bovendien ligt er qua oorlogsbedrijf het voorbeeld van Mohammed.

Uit ervaring weet iedereen dat niet alle moslims meedoen aan de terreurdaden en oorlogsmisdaden die de sharia voorschrijft. Maar dat wil niet zeggen dat moslims in het algemeen niet een houding aannemen tegenover kritiek op de sharia die ons zorgen moet baren. Die houding zouden wikipedia-psychologen waarschijnlijk passief-agressief willen noemen. Wrevel voert de boventoon, samen met onmacht, verongelijkheid en nijd jegens de ongelovigen die maar raak leven, zonder sharia het toch ver brengen en het leuk hebben.

Het is een slecht bericht maar de sharia is het ware gezicht van de islam. En ja, IS is het ware gezicht van de sharia. Dus toont IS het ware gezicht van de islam.

De auteur is arabist, islamoloog, publicist en politicus namens de Partij voor de Vrijheid.

Dat is niet aan mij, vindt **Bernard Reitsma**. Bovendien doet het er niet echt toe.

Of IS het ware gezicht van de islam toont, is primair een vraag die moslims moeten beantwoorden. Alleen moslims zelf kunnen uitmaken wat de islam ten diepste inhoudt. Als buitenstaander kan ik daar eigenlijk geen oordeel over vellen. Net zo min als moslims mij kunnen vertellen

wat het echte christendom inhoudt. Zij kunnen niet bepalen of bijvoorbeeld de kruistochten nu wel of niet het ware gezicht van het christendom tonen.

IS en andere moslims denken misschien van wel, maar ik ben er met vele christenen van overtuigd dat het niet zo is. Ik vind het ook mateloos irritant, wanneer moslims of atheïsten voor mij gaan bepalen of ik wel echt christen ben, nog even los van het feit dat uiteindelijk alleen de Allerhoogste daarover gaat. Het zou christenen en islamologen sieren als ze op dit punt naar moslims toe dan ook enige terughoudendheid zouden betrachten.

Eeuwigheidsstatus

Maar goed, als ik er als buitenstaander dan toch iets over wil zeggen, dan kan ik er niet omheen dat IS ook een gezicht van de islam is. Althans, IS beroept zich op bepaalde elementen uit de islamitische traditie. Of dat terecht is en of IS dat op correcte wijze doet, weet ik niet, maar veel moslims vinden in ieder geval van niet. Niet alleen de aardige moslims verzetten zich tegen IS (bijvoorbeeld op twitter, onder de hashtag "notinmyname"), ook hoge islamitische geestelijken en geleerden doen dat.

Meer dan 125 prominente orthodoxe moslims hebben een open brief geschreven aan de leider van IS, Al-Baghdadi, waarin ze in vierentwintig punten op grond van de Koran en de islamitische traditie de vloer aanvegen met zijn gedachtegoed. De hoogste geestelijk leider van de toonaangevende islamitische universiteit in Cairo, Al-Azhar, heeft zich eveneens van IS gedistantieerd; hetzelfde geldt voor een groep hoge geestelijken in Saudi Arabie. De boodschap van deze moslims is helder: IS strijdt met fundamentele islamitische geloofswaarden en geloofswaarheden.

Dat betekent dus, dat IS wel één gezicht van de islam laat zien, maar zeker niet het enige gezicht en al helemaal niet het 'ware' gezicht. Waarom zouden die andere – zeer orthodoxe stemmen – niet het ware gezicht van de islam kunnen zijn? Wat is dat eigenlijk, de ware islam? Wie de stelling, dat IS het ware gezicht van de islam toont, onderschrijft, begrijpt niet hoe een godsdienst functioneert en welke rol heilige boeken daarin spelen. Die begrijpt ook niet dat religie – net als bij IS – heel vaak misbruikt wordt voor onheilige doeleinden. Want een beroep op de Allerhoogste verleent eeuwigheidsstatus aan jouw visie en kan daarna niet meer weersproken worden.

Irrelevant

Het misbruiken van religie is overigens niet beperkt tot de islam. Alle godsdiensten kennen dergelijke verschijnselen. Christenen hebben bijvoorbeeld in Libanon ten tijde van de burgeroorlog (1975-1990) duizenden moslims in koelen bloede afgemaakt, met methoden die nauwelijks onderdeden voor die van IS vandaag. Daarvoor beriepen zij zich ook op tal van bijbelse voorbeelden. Elia, die de baalpriesters afslachtte, is voor hen nog steeds een inspiratiebron.

Natuurlijk is dat niet het ware gezicht van het christendom, al denken veel moslims en sommige christenen van wel, maar het is wel een gezicht van het christendom. Daar zullen we ons rekenschap van moeten geven. Enige terughoudendheid in het oordeel over de ander zou christenen en islamologen daarom sieren.

Eigenlijk vraag ik me af of al deze gedachten wel relevant zijn. Maakt het uit of de stelling waar is of niet? Waarom maken christenen, die hun vertrouwen op de HEERE God stellen, zich daar telkens weer zo druk over? Moet ik mijn islamitische buurman anders gaan benaderen als ik de stelling onderschrijf? Moet ik me als christen gaan afzetten tegen de islamitische gemeenschap in Nederland?

Mijn houding wordt – als het goed is – toch niet bepaald door hoe de wereld waarin ik leef zich gedraagt? Het is toch de Allerhoogste zelf, die mijn leven stuurt? Hij heeft de wereld liefgehad en zijn Zoon gezonden, niet omdat de wereld dat verdiende. Niet omdat mensen zo naar Hem verlangden. Hij heeft lief, omdat Hij ervoor heeft gekozen; Hij neemt redenen uit Zichzelf.

Christus vraagt van ons of we Hem daarin willen navolgen. Of IS nu wel of niet het ware gezicht van de islam is, maakt daarbij niet uit. Wij worden geroepen een naaste te zijn, ook voor de islamitische ander, die door God op onze weg wordt gebracht. Om zelfs de vijand lief te hebben en te bidden voor wie ons vervolgen. En als we daarmee beginnen, is de stelling of IS het ware gezicht van de islam toont, in wezen totaal irrelevant geworden.

De auteur is bijzonder hoogleraar aan de Vrije Universiteit in Amsterdam met als leeropdracht "De Kerk in de context van de islam" en senior docent islam en missiologie en projectleider islam aan de Christelijke Hogeschool te Ede.